

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/33077

G K 46

Sayı : 43728771-610.00- 1013
Konu : 7/33077 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

10 MART 2014
ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 14.11.2013 tarihli ve KAN.KAR.BŞK. 43452547-120.07-[7/33077]-150041-252123 sayılı yazısı.
(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 20.11.2013 tarihli ve 31853594-610-2-6125-6296 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen İstanbul Milletvekili Sayın M. Sezgin TANRIKULU'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/33077 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :
1- Soru önergesine ilişkin cevaplar
(2 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi :
- Başbakanlık

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06100 Yüce-tepe-ANKARA
Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97
Faks: +90 (312) 294 69 77
Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 0DGY-R9ER-81PR kodu ile yapılabilir.

sozdemir@kalkinma.gov.tr

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN M. SEZGİN TANRIKULU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/33077 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Yeni yayınlanan Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, İstanbul'un nüfusu son dört yılda 1 milyon 157 bin 576 kişi artmıştır.

Bu bağlamda;

Soru 1: Bu nüfus artışı beklenen artış mıdır?

Cevap 1: TÜİK verilerine (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) göre son dört yıl içerisinde (2009-2012) İstanbul ilinin nüfusu 939.582 kişi artarak 2012 yılsonu itibariyle 13.854.740'a ulaşmıştır. Bu dönemde İstanbul için ortalama yıllık nüfus artış hızı yüzde 1,76 olarak gerçekleşmiştir. Bu artış hızı ülkemizin bu dönemdeki toplam nüfus artışının (yüzde 1,03) üzerindedir.

İstanbul bu dönemdeki nüfus artış hızı bakımından 8. sıradadır. Şanlıurfa (yüzde 2,2), Hakkâri (yüzde 2,16), Antalya (yüzde 2,16), Gaziantep (yüzde 2,1), Şırnak (yüzde 2,04) ve Kocaeli'nin (yüzde 1,78) nüfus artış hızı İstanbul'dan yüksektir.

İstanbul'un nüfus artış hızının yüksek olmasının temelinde ilin aldığı göçün yüksek olması bulunmaktadır. İstanbul 2008-2012 döneminde toplam 1.662.962 kişi göç alırken 1.368.655 kişi göç vermiştir. Bu dönemde aldığı net göç ise 294.307 kişi ile tüm iller arasında birinci sıradadır.

Yukarıda sayılan nüfus artış hızı en yüksek olan iller arasında yer alan Antalya, Kocaeli ve Gaziantep illeri de en fazla göç alan iller arasındadır. Diğer iller ise genç nüfusu ve yüksek doğurganlık hızı sebebiyle yüksek nüfus artışları yaşamaktadır.

Soru 3: Bu nüfus artışı hükümetiniz tarafından bir sorun olarak görülmekte midir? Görülüyorsa önlenmesi için önlem alınacak mıdır?

Cevap 3: İstanbul ülkemizde en fazla göç alan il olmakla birlikte en fazla göç veren illerin de başında gelmektedir. Nüfus büyüklüğü itibariyle aldığı net göçü barındırabilecek, eğitim ve sağlık hizmetlerinde sıkıntı yaşamadan sürdürebilecek seviyededir. Nitekim iller, alınan net göçün toplam nüfusa oranı olarak hesaplanan net göç hızlarına göre sıralandığında İstanbul ilk sıralarda yer almamaktadır. 2011-2012 yılları için net göç hızı İstanbul'dan yüksek 30 il bulunmaktadır. Net göç hızı yüksek illerde göç nedeniyle yaşanan nüfus artışının ihtiyaçlarını karşılamak daha güçleşmektedir.

Soru 2: Bu nüfus artışı, yaşanılabilir bir kente izin vermekte midir?

Soru 4: Kanal İstanbul, 3. Köprü gibi büyük kamu projeleri İstanbul nüfusunu nasıl etkileyecektir?

Cevap 2-4: İstanbul'un cazibe merkezi olması, ülkenin genelinden yüksek miktarda göç alması, eğitim ve istihdam olanaklarının fazlalığı ile ekonomik ve sosyal gelişmişlik durumu değerlendirildiğinde mevcut nüfus artış hızı olağan görülmektedir. Bu nüfus artış hızının gerektirdiği ihtiyaçların giderilmesine ve göç eden nüfusun ekonomik ve sosyal entegrasyonunun sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

TÜİK tarafından yapılan projeksiyonlara göre 2023 yılında Türkiye nüfusunun 84.247.088 kişi İstanbul nüfusunun 16,6 milyona yükselmesi beklenmektedir. *İstanbul* Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 2009 yılında onayladığı 1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı kapsamında yürütülen çalışmalarda; işlevlerin mekânsal dağılımı ve arazi kullanımına esas olacak ilkeler ve makro değerler belirlenirken, İstanbul içinde yerleşecek nüfusun 16 milyon civarında olması öngörülmüştür. Yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanarak 2011 yılında onaylanan İstanbul Metropolitan Alanı Kentsel Ulaşım Ana Planı'nda Gebze ile birlikte 2023'te İstanbul nüfusunun 17.217.056 olacağı tahmin edilmiştir.

Dünyadaki diğer metropol kentlerle karşılaştırıldığında İstanbul'dan daha kalabalık ve nüfus yoğunluğu fazla metropollerin olduğu görülmektedir. Ancak yine de dünyanın en kalabalık şehirlerinden birisi olan İstanbul'da 2012 Yılı itibarıyla 14 milyona yaklaşan nüfusa eğitim, sağlık, ulaştırma ve temel altyapı hizmetleri gibi birçok hizmetin sunulması gerekmektedir. İstanbul'un bu konulardaki gereksinimleri, artan kamu yatırımları, kamu-özel sektör işbirlikleri ve uluslararası kuruluşlarla yapılan işbirlikleri yoluyla karşılanmaya çalışılmaktadır. Son dönemde çalışmaları başlatılan büyük projeler (havaalanı, 3.köprü gibi) de İstanbul'un altyapı sorunlarının gelişmesine katkı sağlayacağı gibi, küresel merkez olma konumunu da güçlendirecektir. Bir yerleşim yerindeki büyük yatırım ve projelerin o yerleşim yerinin çekimini artırması beklenmektedir. Bu itibarla Kanal İstanbul ve 3. Köprü gibi büyük yatırımların ilgili yerleşim yerlerinin nüfusunda artışa sebep olacağı açıktır. Bu projelerin İstanbul nüfusu açısından bir mekânsal yayılıma neden olması beklenmektedir.

İstanbul'un özellikle maruz kaldığı göç baskısı nedeniyle oluşan nüfus artışının kontrol altında tutulması noktasında bölgesel gelişme politikaları önem arz etmektedir. Bu politikalar ile bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak, Türkiye'nin bütün bölgelerinin rekabet edebilirliklerini artırarak ulusal kalkınmaya ve istihdama katkılarını yükseltmek hedeflenmektedir. Ülkemizin her bölgesinde iş olanaklarının artırılması ve kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesiyle göçün bölge içerisinde tutulmasına çalışılmaktadır. Şüphesiz bu politikalardan en fazla faydalanacak olan illerimizin başında İstanbul gelmektedir. Son yıllarda kalkınma ajanslarının kurulması ve faaliyetlerine başlaması, bölgesel gelişme amaçlı tahsis edilen bütçenin artırılması ve bölgesel gelişme politikalarında merkezi düzeyde koordinasyonun sağlanmasına yönelik tedbirler ile bölgesel gelişme politikalarında bir ivme ve dönüşüm yakalanmıştır.

